

2016-10-17

Tid 2016-10-25 , kl 16:00

Plats Kommunhuset Alytus

Ärenden

Justering

- 1 Aktuellt från organisationerna
- 2 Dialog med utbildningsnämnden
- 3 Äldredagarna 2016 och 2017
- 4 Budgetprocessen
- 5 Skrivelse gällande planeringen av nytt kommunalhus
- 6 Sammanträdesordning 2017
- 7 Anmälningsärenden
- 8 Revidering av ärendelistan
- 9 Övriga frågor

2016-10-17

Gruppsammanträden: organisationerna disponerar bord i restaurangen på plan 2 från klockan 15:00.

Kaffe/te och smörgås kommer att serveras från klockan 15:30 på plan 2, utanför konferensrummet.

Vid förhinder kontakta Kerstin Frimodig på telefonnummer 08-530 618 18 eller e-post kerstin.frimodig@botkyrka.se

Varmt välkomna!

Tuva Lund
Ordförande

Kerstin Frimodig
Sekreterare

1

Aktuellt från organisationerna

2016-10-14

Punkt nr 2

Referens

Mottagare

2

Dialog med utbildningsnämnden

Dialog med utbildningsnämndens ordförande Emanuel Ksiazkiewicz (S).

3

Äldredagarna 2016 och 2017

Carina Savborg informerar om äldredagarna 2016 och 2017.

Förslag till beslut

Kommunala pensionärsrådet har tagit del av informationen.

4

Budgetprocessen

Ordföranden Tuva Lund informerar om kommunens budgetprocess.

Förslag till beslut

Kommunala pensionärsrådet har tagit del av informationen.

5

Skrivelse gällande planeringen av nya kommunalhuset

Skrivelsen delas ut på sammanträdet

6

Sammanträdesordning 2017

Förslag till beslut

Kommunala pensionärsrådet godkänner datum för rådets sammanträden 2017 enligt nedan:

Onsdag 8 februari

Onsdag 5 april

Onsdag 31 maj – heldag

Onsdag 6 september

Måndag 23 oktober

Måndag 4 december

7

Anmälningssärenden

Förslag till beslut

Kommunala pensionärsrådet har tagit del av följande ärenden:

Remiss- strategi och riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka (KS/2014:612,
VON/2016:178)

2016-10-14

Dnr KS/2014:612

Referens

Vanja Möller Zouzouho

Mottagare

Nämnder

Cesam

Botkyrkabyggen

Upplev Botkyrka AB

Mångkulturellt centrum

Folkhälsokommittén

Ungdomsfullmäktige

Funktionshinderrörelsens samrådsgrupp

Pensionärsrådet

Yttrande till kommunstyrelsen

Kommunledningsförvaltningen önskar yttrande över förslag till strategi och riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka senast den 31/12-2016.

Sammanfattning

Botkyrka kommun tar under 2016 fram en strategi samt riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka som syftar till att ge vägledning och bidra till att invånarna bemöts och får del av service och resurser på mer lika villkor, oavsett kön, socioekonomisk position, etnicitet, religion eller andra diskrimineringsgrunder. Jämlikhetsarbetet omfattar även medarbetare och arbetsmiljön inom Botkyrka som organisation. Målet är ett Botkyrka för alla med mindre klyftor i livsvillkor, levnadsförhållanden och hälsa mellan olika grupper av flickor, pojkar, kvinnor och män.

Genom strategin och riktlinjerna för ett jämlikt Botkyrka tar vi ett nytt grepp genom att samla flera olika perspektiv och kommungemensamma styrdokument i ett gemensamt. Ambitionen är att det ska underlätta och utgöra stöd i ordinarie planering och uppföljning och därmed bidra till ökad måluppfyllelse och kvalitet i nämndernas verksamheter.

Strategin och riktlinjerna ersätter fyra strategiska dokument:

- Strategi för ett jämställt Botkyrka
- Strategi för ett interkulturellt Botkyrka
- Botkyrkas folkhälsopolicy och utvecklingsplan jämlik hälsa
- Policy och handlingsplan för att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck
- De ersätter också kommunens tidigare beslut om FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som program för denna målgrupp.

Målsättningen är att fler jämlikhetsfrågor ska kunna integreras i strategin och riktlinjerna på sikt. Strukturen för styrdokumentet möjliggör detta.

Frågor till remissinstanserna

Nedan redovisas de frågor som vi önskar svar på från samtliga nämnder. Övriga remissinstanser svarar på de frågor som är relevanta.

Strategin– de långsiktiga ambitionerna:

1. Vad anser ni om inriktningen och innehållet som helhet?

Riktlinjerna (inklusive policyn) – stöd och vägledning till hur vi i ordinarie verksamhet kan arbeta med strategin ett jämlikt Botkyrka:

2. Vad anser ni om innehållet som helhet?

Del 1: Vägledning för hur vi kan styra mot en mer jämlik verksamhet:

3. Fungerar vägledningen som stöd för att sätta mål, planera och följa upp i ordinarie verksamhet? (s. 5-7)

Om ja: motivera på vilket sätt. Om nej: vad behöver justeras?

Del 2: Förslag till insatser som bidrar till jämlikhet:

4. Är förslagen som berör er relevanta för era verksamheter? (s. 8-15)
Motivera svaret.
5. Vilka tre-fem förslag till insatser ser ni som viktigast för er att prioritera från och med 2018? (s. 8-15)
6. Finns det något/några förslag som ni bedömer bör tas bort alternativt läggas till som förslag? (s. 8-15)
Motivera varför.

Implementering:

7. Vilken typ av stöd behövs för att få strategi och riktlinjer att bli verklighet?

Har ni frågor? Skicka e-post till vanja.moller-zouzouho@botkyrka.se

Med vänliga hälsningar
Vanja Möller Zouzouho

§ 201

Remittering av förslag till strategi, policy och riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka (KS/2014:612)

Beslut

1. Kommunstyrelsen ber alla nämnder, kommunala bolag, stiftelse med flera, att yttra sig över förslag till strategi, policy och riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka.
2. Yttrandena ska vara kommunledningsförvaltningen tillhanda senast 2016-12-31.

Sammanfattning

Kommunledningsförvaltningen har fått i uppdrag av kommunstyrelsen att ta fram ett förslag till riktlinjer för det fortsatta arbetet för en jämställd interkulturell verksamhet fri från diskriminering (KS/2013:660). Uppdraget har kompletterats med arbetet för en god folkhälsa, ökad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning samt frågan om hedersrelaterat våld och förtryck. En politisk arbetsgrupp med representanter från majoritet och opposition har parallellt tagit fram en sammanhållen strategi för frågorna. Strategins utgångspunkter är mänskliga rättigheter.

Genom strategin, policyn och riktlinjerna för ett jämlikt Botkyrka tar vi ett nytt grepp genom att samla flera olika perspektiv och kommungemensamma styrdokument i ett gemensamt. Ambitionen är att det ska underlätta och utgöra stöd i ordinarie planering och uppföljning och därmed bidra till ökad målpuppfyllelse och kvalitet i nämndernas verksamheter.

Förslag till strategi och riktlinjer föreslås ersätta fyra strategiska dokument:

- Strategi för ett jämställt Botkyrka
- Strategi för ett interkulturellt Botkyrka
- Botkyrkas folkhälsopolicy och utvecklingsplan jämlik folkhälsa
- Policy och handlingsplan för att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck.

2016-10-10

Dnr KS/2014:612

Det ersätter också beslutet (KS/2010:410) att anta FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som sitt program för denna målgrupp.

Demokratiberedningen har behandlat ärendet 2016-09-23, § 25.

Expedieras till:
Samtliga nämnder
AB Botkyrkabyggen
Uppleva Botkyrka AB
Mångkulturellt centrum
Cesam
Folkhälsokommittén
Ungdomsfullmäktige
Funktionshinderrörelsens samrådsgrupp
Kommunala pensionärsrådet
Utvecklingsledare Vanja Möller Zouzouho, kommunledningsförvaltningen

2016-09-05

Dnr KS/2014:612

Referens
Hanna LindMottagare
Kommunstyrelsen

Remittering av förslag till strategi, policy och riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka

Förslag till beslut

Demokratiberedningens förslag till kommunstyrelsen:

1. Kommunstyrelsen ber alla nämnder, kommunala bolag, stiftelse med flera, att yttra sig över förslag till strategi, policy och riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka.
2. Nämndens yttrande ska vara kommunledningsförvaltningen tillhanda senast 31 december 2016.

Sammanfattning

Kommunledningsförvaltningen har fått i uppdrag av kommunstyrelsen att ta fram ett förslag till riktlinjer för det fortsatta arbetet för en jämställd interkulturell verksamhet fri från diskriminering (KS/2013:660). Uppdraget har kompletterats med arbetet för en god folkhälsa, ökad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning samt frågan om hedersrelaterat våld och förtryck. En politisk arbetsgrupp med representanter från majoritet och opposition har parallellt tagit fram en sammanhållen strategi för frågorna. Strategins utgångspunkter är mänskliga rättigheter.

Genom strategin, policyn och riktlinjerna för ett jämlikt Botkyrka tar vi ett nytt grepp genom att samla flera olika perspektiv och kommungemensamma styrdokument i ett gemensamt. Ambitionen är att det ska underlätta och utgöra stöd i ordinarie planering och uppföljning och därmed bidra till ökad målfyllelse och kvalitet i nämndernas verksamheter.

Förslag till strategi och riktlinjer föreslås ersätta fyra strategiska dokument:

- Strategi för ett jämställt Botkyrka
- Strategi för ett interkulturellt Botkyrka
- Botkyrkas folkhälsopolicy och utvecklingsplan jämlik folkhälsa
- Policy och handlingsplan för att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck.

2016-09-05

- Det ersätter också beslutet (KS/2010:410) att anta FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som sitt program för denna målgrupp.

Bakgrund

Idag finns det stora skillnader i livsvillkor, levnadsförhållanden och hälsa mellan olika grupper av flickor, pojkar, kvinnor och män i Botkyrka. Strategin, policyn och riktlinjerna ska vägleda och bidra till att invånarna bemöts och får del av service och resurser på mer lika villkor, oavsett kön, socioekonomisk position, etnicitet, religion eller andra diskrimineringsgrunder. På så sätt ska riktlinjerna bidra till en hållbar samhällsutveckling utifrån kommunens hållbarhetsutmaningar. Jämlikhetsarbetet (policydelen) omfattar även medarbetare och arbetsmiljön inom Botkyrka som organisation.

Kommunstyrelsen gav kommunledningsförvaltningen i uppdrag att ta fram ett program för jämställd och interkulturell utveckling 2012. Utöver arbetet för en jämställd interkulturell verksamhet fri från diskriminering har kommunledningsförvaltningen valt att lägga till det förebyggande arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck som är en del i en jämställd och interkulturell verksamhet samt folkhälsoarbetet eftersom kommunfullmäktige har beslutat 2012-02-23 att nuvarande folkhälsopolicy och tillhörande utvecklingsplan ska uppdateras 2016. Istället för att aktualisera beslutet om FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som kommungemensamt program (KS/2010:410), har vi valt att också integrera frågan om tillgänglighet i riktlinjerna. FN-konventionen utgör fortfarande grunden för kommunens funktionshinderpolitik.

Kommunledningsförvaltningens bedömning

Riktlinjernas struktur möjliggör fler jämlikhetsområden på sikt

Riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka ska ge vägledning till hur olika nämnder ska arbeta med styrdokumentet Strategi för ett Jämlikt Botkyrka som anger den politiska ambitionen.

Målsättningen är att fler jämlikhetsfrågor ska kunna integreras i riktlinjerna på sikt. Strukturen för riktlinjerna möjliggör detta.

Mattias Jansson
Kommundirektör

Sara Wrethed
Chef Avd. Samhälls-
utveckling

2016-09-05

Bilagor

1. Bilaga 1- Remissversion- Strategi för ett jämlikt Botkyrka
2. Bilaga 2- Remissversion- Riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka

Expedieras till

- Samtliga nämnder
- Botkyrkabyggen
- Upplev Botkyrka AB
- MKC
- FHK
- Ungdomsfullmäktige
- Funktionshinderrörelsens samrådsgrupp
- Pensionärsrådet

STYRDOKUMENT I BOTKYRKA KOMMUN

Strategi för ett jämlikt Botkyrka

Strategi
Program
Plan
Policy
Riktlinjer
Regler

**BOTKYRKA
KOMMUN**

Diarienummer: KS/2014:612
Dokumentet är beslutat av: kommunstyrelsen
Dokumentet beslutades den: skriv datum så här xx månad 20xx
Dokumentet gäller för: samtliga nämnder, kommunala bolag och stiftelse
Dokumentet gäller till den: 31 december 2021

Dokumentet ersätter: Strategi för ett jämställt Botkyrka, Strategi för ett interkulturellt Botkyrka, Botkyrkas folkhälsopolicy och utvecklingsplan jämlik hälsa samt Policy och handlingsplan för att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck

Dokumentansvarig är: Kommunledningsförvaltningen

För revidering av dokumentet ansvarar: Kommunledningsförvaltningen

För uppföljning av dokumentet ansvarar: Kommunledningsförvaltningen

Relaterade dokument: Riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka

Innehåll

Inledning

Målet är ett Botkyrka för alla med mindre klyftor.....	5
Gemensamma krafter för lika livschanser.....	5
Jämlikhet är det övergripande paraplyet.....	5
Vi har alla ett ansvar	6
1. Från mångkultur till interkultur	7
2. Samma makt för kvinnor och män att forma sina liv och samhället	9
3. Hedersrelaterat våld och förtryck	10
4. Ett lättillgängligt Botkyrka för alla	
5. Alla Botkyrkabor ska ha möjlighet att må bra i livets alla faser	13

Strategi för ett jämlikt Botkyrka

Det här är Botkyrka kommuns strategi för ett jämlikt Botkyrka. Strategin riktar sig till den kommunala organisationen: alla nämnder, styrelser och helägda kommunala bolag. Dokumentet *Riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka* konkretiserar, ger stöd och vägleder kommunorganisationens utförande av strategins målsättningar.

Följande ställningstaganden utgör Botkyrkas strategi för ett jämlikt Botkyrka. Efterföljande avsnitt utvecklar bakgrund, begrepp och motiv.

1. Interkultur

Botkyrka ska vara en interkulturell plats som präglas av jämlika möten och livschanser. Vi ska skapa förutsättningar för att individer och grupper inte bara ska samexistera, utan också samspela för att nå gemensamma mål. Vi ska säkerställa invånarnas rättigheter och frigöra invånarens förmåga och möjligheter att förverkliga sina drömmar. Vi ska bidra till mer jämlik och jämställd maktfördelningen inom och mellan grupper med olika social position, identiteter och grupp-tillhörigheter.

2. Jämställdhet

I Botkyrka ska alla flickor, pojkar, kvinnor och män ha lika möjligheter att forma samhället och sina egna liv, oavsett social bakgrund, ålder, ekonomisk och etnisk bakgrund, trosuppfattning, funktionsförmåga, könsöverskridande identitet eller uttryck. Kommunens verksamheter ska därför bidra till att skapa jämställda livsvillkor med fokus på makt och inflytande, ekonomisk jämställdhet, obetalt hem- och omsorgsarbete, samt stopp för mäns och pojkars våld mot kvinnor och flickor.

3. Hedersrelaterat våld och förtryck

I Botkyrka ska alla ha rätt till ett självständigt liv, egen sexualitet och integritet. Vi ska därför också arbeta för att säkerställa dessa rättigheter i hela vår befolkning och för att hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra.

4. Funktionsnedsättningar

I Botkyrka ska en funktionsnedsättning inte bli till ett funktionshinder. Tillsammans ska vi synliggöra och riva de hinder som fortfarande står i vägen för att alla människor ska kunna mötas och delta på lika villkor. Möjligheten till självständighet och självbestämmande för Botkyrkabor med nedsatt funktionsförmåga ska öka samtidigt som vardagslivet blir bekvämare för de flesta..

5. Folkhälsa

I Botkyrka ska alla ha möjlighet till ett långt liv med god hälsa och fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande. Vi ska därför skapa förutsättningar för goda livsvillkor, levnadsförhållanden och därmed hälsa för alla, och på sätt minska skillnaderna i hälsa mellan olika grupper av flickor, pojkar, kvinnor och män i Botkyrka, och i jämförelse med länet och riket.

Inledning

Målet är ett Botkyrka för alla med mindre klyftor

Kommunen har ett ansvar för att alla Botkyrkabor får de bästa förutsättningarna för ett bra liv. Kommunen vill bidra till utvecklingen av ett hållbart samhälle där både nuvarande och kommande generationer försäkras en god miljö och hälsa, ekonomisk och social välfärd och rättvisa – Ett hållbart Botkyrka.

Samtidigt finns det stora skillnader i livsvillkor, levnadsförhållanden och hälsa mellan olika grupper av kvinnor och män. De sociala och ekonomiska klyftorna ökar i såväl Botkyrka som hela landet. Det vill vi ändra på. Ett samhälle med mindre klyftor leder till ökad social sammanhållning, trygghet och delaktighet. Detta gynnar alla - oavsett social och ekonomisk position.

Vi vill att alla Botkyrkabor känner sig hemma och har samma möjligheter i livet. Vi vill också att erfarenheterna av att leva och verka i Botkyrka ska ge fördelar i livet i stort.

Gemensamma krafter för lika livschanser

Kommunen står för en stor del av de tjänster och service som påverkar Botkyrkabornas livsvillkor och levnadsförhållanden genom hela livet; inom skola, socialtjänst, vård och omsorg, och genom samhällsplanering och stöd till kultur och fritid. Som kommun kan vi därför bidra till ett mer jämlikt Botkyrka, både genom innehållet i verksamheten och som stor arbetsgivare.

Vi vill bryta dagens mönster och bygga ett jämlikt samhälle där kön, ålder, social, ekonomisk och etnisk bakgrund, trosuppfattning, funktionsförmåga, könsöverskridande identitet eller uttryck, inte är ett hinder för att må bra och få tillgång till grundläggande rättigheter, makt och resurser på lika villkor.

En styrka är att Botkyrka är en plats där många invånare har en släkthistoria som börjar utanför Sveriges gränser. I jämförelse med andra delar av Stockholm och Sverige, finns här en större vana att samleva i mångfald.

Vi ska:

- förbättra förutsättningarna för alla Botkyrkainvånarens liv, idag och i framtiden.
- synliggöra och åtgärda den ojämlika och ojämställda fördelningen av makt, pengar och resurser.
- mäta och synliggöra skillnader, förstå och åtgärda problem.

Jämlikhet är det övergripande paraplyet

Jämlikhet utgår från alla människors lika värde och våra rättigheter och skyldigheter. I jämlikhetsbegreppet finns alltid ett jämförande perspektiv på individer och grupper. Jämförelserna utgår från de villkor, värderingar och normer

som råder i samhället. Alla invånare har grundläggande rättigheter som vi som kommun enligt lag och internationella konventioner måste säkerställa och främja för alla invånare, men invånare har olika stort behov av samhällets stöd. Att göra jämlikt är ibland att göra olika!

Jämlikhet är därför det övergripande paraply vi utgår från i denna strategi när vi arbetar för att alla Botkyrkas invånare ska ha möjlighet till en gott liv med god hälsa. Vi uppmärksammar särskilt vikten av jämställdhet mellan kvinnor och män, att Botkyrka är en attraktiv plats för alla oavsett funktionsförmåga och en interkulturell plats som präglas av jämlika möten och livschanser där vi alla samspelar för att nå gemensamma mål. Ett problem är att alla inte har lika friheter och rättigheter i praktiken. Därför är också frihet från våld och förtryck inom familjen eller gruppen en viktig aspekt i strävan efter ett jämlikt Botkyrka.

Vi har alla ett ansvar

För att nå ambitionerna med ett Botkyrka för alla med mindre klyftor behövs en bred kraftsamling. Statliga insatser, regionala satsningar och kommunala verksamheter måste samspela för att stärka en positiv utveckling. Arbetet ska bedrivas på samhälls nivå, grupp nivå och individ nivå inom kommunens verksamheter och i samverkan med forskning, civilsamhälle, näringsliv och andra aktörer.

Vi tar täten i Sverige och bidrar samtidigt till ett hållbart Botkyrka

Vår kraftsamling bidrar till att utveckla samhällsstrukturerna i Sverige, så att erfarenheterna och kompetensen hos Botkyrkaborna tas till vara i samhällets sociala och ekonomiska utveckling.

För att säkerställa *ett hållbart Botkyrka* för kommande generationer har Botkyrka kommun identifierat sex utmaningar vi behöver arbeta med. Dessa utmaningar styr kommunens mål och budget. Fem av dem är sociala hållbarhetsutmaningar:

1. Botkyrkaborna har arbete.
2. Botkyrkaborna känner sig hemma.
3. Botkyrka har de bästa skolorna.
4. Botkyrkaborna är frisk och mår bra.
5. Botkyrkaborna har förtroende för varandra och demokratin.

Mänskliga rättigheter är ett grundläggande ramverk för Botkyrkas hållbarhetsarbete. Samtidigt är en hållbar framtid beroende av bästa tillgängliga kunskap från forskning, erfarenheter från den enskilde invånaren och från praktiskt arbete. Därför är det centralt att de som tolkar och beslutar om vägar framåt är representativa, både i fråga om kunskap och erfarenhet och för den plats och de människor där förändringen ska ske. En utvecklad dialog med medborgare och brukare är därför nödvändig.

1. Från mångkultur till interkultur

Varför behövs en strategi för en interkulturell samhällsutveckling?

I Botkyrka är mångfald norm. Majoriteten av Botkyrkas ungdomar har minst en förälder med utländsk bakgrund och ytterligare ett modersmål utöver svenska och nästan 90 procent av Botkyrkas barn upp till 15 år är födda i Sverige. Här finns invånare med ursprung i över 160 länder och det talas över 100 olika språk. Många Botkyrkabor och svenska medborgare har flera generationer bakåt en släkthistoria av invandring. Den svenska integrationspolitiken har stagnerat i en föråldrad och ensidig bild på invånare med utländsk bakgrund som nyligen hitkomna. Denna inställning till vad och vem den svenska gemenskapen egentligen ska innefatta måste förändras och bli mer inkluderande.

Stockholmsregionen är enligt OECD¹ en av Europas mest segregerade regioner. De slår fast att vår bristande förmåga att integrera invånare med utländsk bakgrund på arbetsmarknaden skapar stora skillnader i livschanser där fattigdom, hudfärg, religion, social och etnisk bakgrund samverkar i högre grad än andra huvudstadsregioner i Europa. Utmärkande för Stockholmsregionen är att situationen, oftare än i andra huvudstadsregionen, består också i nästa generation.

Så länge vi lever åtskilda kan vi ha ganska skeva uppfattningar om varandra. Ju mer åtskilda desto mer djupnar våra fördomar och förutfattade meningar om varandra. Detta skapar rykten och ökad distans, en ond spiral med sociala och ekonomiska konsekvenser.

Den onyanserade debatt som pågått länge i Sverige om integrationspolitikens misslyckande bär på en negativ syn på medborgaren och en underton om att integration mellan nya och gamla svenskar är omöjlig. Det skapar en utbredd uppgivenhet om att någonsin bli betraktad som svensk om man har "fel" hudfärg, religion eller ursprung. Främlingsfientliga krafter späder konstant på denna bild och sprider misstro, myter och hat. Så kan vi inte ha det. Vi måste bygga en inkluderande svenskhet. Vårt synsätt är att hellre prata om första generationens svensk än första generationens invandrare.

Vad menar vi i Botkyrka med interkulturell utveckling?

Målet med ett interkulturellt Botkyrka är att skapa social jämlikhet och sammanhållning utifrån principen om allas lika värde och våra lika rättigheter och skyldigheter. Vi lever idag i ett mångkulturellt men segregerat samhälle där människor allt för sällan möts. Vi lever ofta bredvid varandra men inte tillsammans. I Botkyrka vill vi bygga ett interkulturellt samhälle. Det betyder att

---

¹ Organisation for Economic Co-operation and Development. OECD:s uppdrag är att skapa utbyte av idéer och erfarenheter inom områden som påverkar den ekonomiska utvecklingen.

vi går från samexistens till samspel. Det handlar bland annat om att genom dialog, möten och samarbeten mellan olika grupper och individer skapa en starkare sammanhållning och bryta segregationen. Det interkulturella förhållningssättet synliggör skillnader inom och mellan grupper och mångfalden av överlappande identiteter. Civilsamhället och de enskilda invånarna får en avgörande roll i samhällsutvecklingen. Som kommun fokuserar vi på det gemensamma samtidigt som vi värderar en stor grad av individuell olikhet.

Genom att tänka och planera interkulturellt i stället för mångkulturellt kan kommunen, organisationer och näringslivet göra insatser för de människor som vill förflytta sig mellan olika grupper och områden. Individens möjlighet att göra denna förflyttning – och påverka sin identitet och sina liv frigör människors förmåga och lägger grunden för en hållbar utveckling.

Varför är interkulturell utveckling viktig för ett jämlikt Botkyrka?

Basen i ett interkulturellt utvecklingsarbete är alltid antidiskriminering och mänskliga rättigheter. Syftet med båda dessa sakområden är att säkerställa jämlikhet i fråga om kommunal service och livschanser för varje enskild kommuninvånare oavsett grupptillhörighet.

2. Samma makt för kvinnor och män att forma sina liv och samhället

Varför behövs en strategi för jämställdhet i Botkyrka?

Ett jämställt samhälle handlar om rättvisa, makt och demokrati. Alla flickor och pojkar, kvinnor och män ska ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter. Vi utgår från juridiskt kön men är medvetna om att alla inte definierar sig som flicka/pojke, kvinna/man, och detta ska avspeglas i hur vi problematiserar jämställdhetsarbetet.

Samtidigt visar en rad studier att samhället, inklusive kommuner, bemöter flickor och pojkar, kvinnor och män på olika villkor – som invånare, brukare och medarbetare. Det vill vi ändra på.

Vad menar vi i Botkyrka med en jämställd samhällsutveckling?

Det övergripande målet i Botkyrka är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det innebär att vi ska skapa en verksamhet på lika villkor oavsett kön. Vi ska motverka traditionella könsmonster där vi (ofta omedvetet) gör skillnad och en värdering utifrån kön och vi ska bidra till att uppnå de jämställdhetspolitiska målen i Sverige.

Det handlar till exempel om att flickor och pojkar ska ha samma möjlighet att få sin röst hörd och kunna påverka i skolan och om kvinnor och mäns representation i föreningar och bland förtroendevalda. Det handlar om att kvinnor och män ska ha samma möjlighet att få arbete vilket påverkar den ekonomiska självständigheten. Det handlar om attityder kring vem som har huvudansvar för den obetalda omsorgen om barn och gamla. Det handlar om att alla har rätt att bestämma över sin egen kropp och sexualitet. Dessutom ska alla ha rätt till det offentliga rummet – gator, torg, parker, caféer och kollektivtrafik.

Jämställdhetsintegrering är den strategi vi valt för att nå jämställdhet: att alla har ansvar för att i sitt jobb integrera jämställdhet när de planerar, fattar beslut om stort och smått, fördelar pengar och möter medborgarna.

Varför är jämställd samhällsutveckling viktigt för ett jämlikt Botkyrka?

Jämställdhet är det samma som jämlikhet mellan könen. Det innebär att det krävs jämställdhet för att det ska råda jämlikhet. Ingen ska diskrimineras på grund av fördomar, seder och bruk som grundar sig på föreställningar om det ena könets överlägsenhet eller underlägsenhet eller på stelnade roller för män och kvinnor. Jämställdhet är en förutsättning för att vi alla ska kunna göra fria val. Samtidigt skär kön tvärsigenom alla grupper av människor. Utöver att vara flicka, pojke, kvinna eller man, så finns det andra omständigheter som påverkar våra liv. Det innebär att jämlikhet omfattar alla flickor, pojkar, kvinnor och män oavsett ålder, social, ekonomisk och etnisk bakgrund, religion eller trosuppfattning, funktionsförmåga, könsöverskridande identitet eller uttryck.

3. Hedersrelaterat våld och förtryck – en särskild utmaning där Botkyrka kan visa vägen

Varför behövs en strategi mot hedersrelaterat våld och förtryck?

I alla storstadsområden, också i Botkyrka, möts en mångfald av livsstilar, livsval, kulturer och sedvänjor. Det som förenar oss är våra lika friheter, rättigheter och skyldigheter och den politiska demokratin. Därför kan det aldrig accepteras att någons livsutrymme och drömmar begränsas genom hot och våld med hänvisning till familjens eller släktens heder. Det kränker den enskildes mänskliga rättigheter. Detta är en viktig fråga att uppmärksamma i byggandet av ett hållbart interkulturellt och jämställt samhälle.

Hur definierar vi ”hedersrelaterat våld och förtryck” i Botkyrka?

Den som lever i en miljö som påverkas av hedersnormer kan begränsas av sociala påtryckningar och normer när det gäller att fritt välja kläder, vänner, utbildning, jobb och partner. I sin mest extrema form resulterar det i hot om våld, våld, och ibland dödligt våld. Flickor och kvinnor drabbas särskilt, men ofta också pojkar och män. Homosexuella, bisexuella och transpersoner är en särskilt utsatt grupp. Det hedersrelaterade förtrycket är en del av ett övergripande könsförtryck som är strukturellt. Hedersfrågan är inte begränsad till eller kopplad till en viss religion eller etnicitet utan förekommer med varierande styrka i hela världen. Det specifika med det hedersrelaterade förtrycket är att det utövas kollektivt och ofta sanktioneras av släkt och omgivning. Hedersnormer bygger på familjens eller kollektivets rykte som är starkt bundet till kvinnors sexualitet och föreställningar om oskuld och avhållsamhet.

Varför är ett samhälle utan hedersnormer viktigt för ett jämlikt Botkyrka?

Arbetet för att förebygga och agera mot hedersrelaterat våld och förtryck är en del i att uppfylla jämställdhetsmålet att män och kvinnor ska ha samma möjligheter att påverka samhället och sina egna liv. Ingen ska diskrimineras på grund av fördomar, seder och bruk som grundar sig på föreställningar om det ena könets underlägsenhet eller på stelnade roller för män och kvinnor.

4. Ett Botkyrka lättillgängligt för alla

Varför behövs en strategi ur ett funktionshinderperspektiv?

Ett Botkyrka utan hinder gör kommunen till en attraktiv plats att bo, leva och verka i oavsett funktionsförmåga. Dessvärre finns dock fortfarande många hinder i vägen för att alla människor ska kunna mötas och delta på lika villkor. En del av hindren ska vi riva för att lagen säger att vi är skyldiga till det. De flesta hindren ska vi riva i alla fall, eftersom det är medmänskligt och inkluderande och individen får ett ökat självbestämmande och ökad självständighet.

Vi vill riva de hinder som finns och utforma samhället så att alla kan delta. Det som är nödvändigt för några, är bra för alla. Det innebär att, i all planering och i allt genomförande, utgå från att människor är olika och har olika förutsättningar och behov. Strategin hjälper oss som fattar beslut, samhällsplanerar, bygger och utför verksamhet att riva de hinder som finns och se till att inte nya hinder uppstår.

Vad menar vi i Botkyrka med ett tillgängligt samhälle?

I Botkyrka ska en funktionsnedsättning inte bli till ett funktionshinder. En funktionsnedsättning är en nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. Den är kopplat till en person och behöver inte innebära ett hinder för delaktighet. Om däremot miljö och omgivning är otillgänglig uppstår funktionshinder. Det är alltså miljön som hindrar personer med nedsatt funktionsförmåga att på jämlika villkor delta i samhället.

För att driva det gemensamma tillgänglighetsarbetet framåt ska kommunens verksamheter integrera synsättet bakom universell design. Utgångspunkten bakom universell design är att vidga målgruppen och se till människors skilda behov i olika situationer i livet, istället för att fokusera på särlösningar för vissa grupper, exempelvis personer med olika funktionsnedsättningar. Det är utformningen/designen som oftast utgör både problemet och lösningen – inte människan som använder den. Utformningen av våra byggda miljöer, verksamheter och tjänster kan exkludera eller inkludera beroende på kvaliteten på utförandet och besluten bakom. Genom att använda oss av synsättet som en allmän riktlinje för beslutsfattande, planering och genomförande fokuserar vi inte längre på den ”normala människan” utan istället på den mänskliga mångfald som kännetecknar verkligheten. Synsättet minskar dessutom oplanerade merkostnader för tillgänglighetsåtgärder som väldigt ofta görs i efterhand.

Varför är ett tillgängligt samhälle viktigt för ett jämlikt Botkyrka?

Bland de personer som lever med en funktionsnedsättning är den självskattade ohälsan tio gånger större än hos befolkningen i övrigt. Det beror inte på funktionsnedsättningen i sig. Orsaken är istället upplevelsen av utanförskap på grund av bland annat brist på inflytande, ekonomisk otrygghet, diskriminering och bristande tillgänglighet.

För att vända trenden behöver vi synliggöra och åtgärda de brister som hindrar Botkyrkabor med nedsatt funktionsförmåga att förverkliga sina livschanser. Ett tillgängligt samhälle är en förutsättning för ett jämlikt Botkyrka.

5. Alla Botkyrkabor ska ha möjlighet att må bra i livets alla faser

Varför behövs en strategi för en god folkhälsa i Botkyrka?

God hälsa är en grundläggande förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential, att förverkliga det liv vi eftersträvar och att bidra till samhällets utveckling. Hälsa är det som de flesta av oss värdesätter allra högst - en viktig resurs i vardagen och för att nå personliga mål i livet. Men idag är hälsan inte jämt fördelad mellan olika grupper i samhället.

Generellt mår de flesta Botkyrkaborna bra, blir friskare och lever allt längre. Men det gäller inte alla grupper av flickor, pojkar, kvinnor och män. Dessutom ökar skillnaderna i hälsa mellan grupper med olika sociala och ekonomiska livsvillkor. Det syns tydligt när vi tittar på skillnader i medellivslängd, upplevd hälsa, sjukdom och konsekvenser av sjukdom. Hälsan följer en social trappa med gradvisa skillnader i hälsa. Ju bättre livsvillkor och ju högre social position i samhället, i förhållande till andra, desto bättre hälsa och längre liv. Hälsoskillnaderna förstärker de ojämlika möjligheterna i livet som att klara skolan, arbeta och ha inflytande i samhället.

Dessa hälsoklyftor vill vi minska. Alla Botkyrkabor ska ha förutsättningar att leva och växa upp i trygga och stödjande livsmiljöer som främjar hälsa och förebygger ohälsa. Därför behöver vi ge jämlikhet i hälsa hög prioritet och integrera det i alla politikområden. Fokus är Botkyrkabornas olika behov och förutsättningar. Oavsett livsvillkor, behöver vi ha ett hälsofrämjande och förebyggande arbetssätt. Vid satsningar till alla utgår vi från grupper med störst behov, så gynnar det alla.

Vad menar vi i Botkyrka med en god och jämlik hälsa?

Jämlik hälsa handlar om att hälsan ska vara så god som möjligt för alla. Ingen individ eller grupp i samhället ska missgynnas från att nå sin fulla hälsopotential om det med rimliga åtgärder kan undvikas. Det övergripande målet för folkhälsoarbetet i Botkyrka är därför att skapa samhällseliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för alla. Det gör vi genom att påverka de faktorer i samhället som bidrar till en god och jämlik hälsoutveckling i befolkningen; livsvillkoren, livsmiljöerna och levnadsvanorna.

Särskilt betydelsefullt för folkhälsan är möjligheten för alla att kunna påverka sitt liv, sin vardag och samhällets utveckling. Utbildning, sysselsättning och en inkomst det går att leva på är därför viktigt. Att känna sig sedd och lyssnad på, att känna gemenskap, tillit och stöd från sin omgivning, och att ha framtidstro; det får oss också att må bra. Likaså att växa upp, leva och arbeta i trygga livsmiljöer med närhet till grönområden, kultur och sociala mötesplatser.

Varför är en god folkhälsoutveckling viktigt för ett jämlikt Botkyrka?

Hälsan har en så stor betydelse för människors utveckling och delaktighet i samhället. En god och jämlik hälsoutveckling i befolkningen är därför en drivkraft för hållbar utveckling och tillväxt i Botkyrka. Det bidrar till att fler klarar skolan, fler kan arbeta och fler kan påverka sina egna liv i önskad riktning. Möjligheter som i sin tur har stor betydelse för hälsan. Tillsammans bidrar detta till ett tryggare samhälle, ökad delaktighet och stärkt social sammanhållning. Och det gynnar alla, oavsett position i samhället. En god hälsa i befolkningen, men mindre skillnader i hälsa, är därför en gemensam samhällsangelägenhet och samtidigt ett mått på samhällsutvecklingen. Men inte bara ett mål, utan också ett medel i arbetet för ett jämlikt och hållbart Botkyrka.

STYRDOKUMENT I BOTKYRKA KOMMUN

Riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka

Strategi
Program
Plan
Policy
Riktlinjer
Regler

Diarienummer: KS/2014:612

Dokumentet är beslutat av: skriv namn på högsta beslutade funktion/organ

Dokumentet beslutades den: skriv datum så här xx månad 20xx

Dokumentet gäller för: den kommunala organisationen: alla nämnder, styrelser och helägda kommunala bolag

Dokumentet gäller till den: skriv datum så här xx månad 20xx

BOTKYRKA
KOMMUN

Dokumentet ersätter: Strategi för ett jämställt Botkyrka, Strategi för ett interkulturellt Botkyrka, Botkyrkas folkhälsopolicy och utvecklingsplan jämlik hälsa samt Policy och handlingsplan för att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck

Dokumentansvarig är: Kommunledningsförvaltningen

För revidering av dokumentet ansvarar: Kommunledningsförvaltningen

För uppföljning av dokumentet ansvarar: Kommunledningsförvaltningen

Relaterade dokument: Strategi för ett jämlikt Botkyrka

Policy och riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka

Policy för en jämlik kommunal organisation i Botkyrka

Botkyrka kommuns policy är att organisationen ska vara jämlik och jämställd i sin verksamhetsutövning och personalpolitik.

Riktlinjerna – en vägledning som ska göra det lättare att göra rätt!

Riktlinjerna sammanfattar och prioriterar vad som är viktigt under perioden 2017-2021 för att nå strategin ett jämlikt Botkyrka (ett särskilt dokument) samt policyn ovan. Riktlinjerna är en vägledning för hur vi skapar jämställda, jämlika och interkulturella kommunala verksamheter. Riktlinjerna anger också hur vi genom våra verksamheter kan bidra till en jämlik, interkulturell samhällsutveckling, samt hur vi främjar en god och jämlik hälsa och förebygger hedersrelaterat våld och förtryck.

Syfte - jämlikhet leder till att vi uppnår våra mål och en hög kvalitet

Syftet med riktlinjerna är att de ska bidra till ökad måluppfyllelse och bättre kvalitet i nämndernas ordinarie verksamhet.

Riktlinjerna ska:

- vara ett stöd i nämndernas/förvaltningarnas planering och uppföljning, bland annat inom ramen för mål och budgetarbetet
- ge vägledning till hur vi i ordinarie verksamhet kan arbeta med strategin ett Jämlikt Botkyrka

Vem vänder sig riktlinjerna till och vad består de av?

Vägledningen vänder sig till dig som arbetar med styrning och ledning på förvaltnings- och verksamhetsnivå. Den vill också inspirera till utvecklingsarbete på enhets- och arbetsplatsnivå.

Riktlinjerna består av två delar:

- första delen är vägledning för hur vi kan tänka för att systematiskt arbeta utifrån jämlikhetsperspektivet när vi sätter mål, planerar och följer upp våra verksamheter.
- andra delen består av förslag kring insatser i ordinarie verksamhet som bidrar till ökad jämlikhet bland både Botkyrkaborna och medarbetarna.

Jämlikhet – det övergripande paraplyet

Jämlikhet är det övergripande paraply vi utgår från när vi talar om jämställdhet, interkulturalitet, jämlik hälsa och frihet från hedersrelaterat våld och förtryck. Jämlikhet utgår från alla människors lika värde, rättigheter, skyldigheter och möjligheter - oavsett ålder, kön, socioekonomisk status, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck eller funktionsförmåga.

Kommunens verksamheter behöver i högre grad säkerställa Botkyrkabornas mänskliga rättigheter, för att ge dem mer jämlika och jämställda förutsättningar och villkor. Alla har grundläggande rättigheter, men olika stort behov av samhällets stöd. En jämlik verksamhet innebär att olika grupper av flickor och pojkar, kvinnor och män får del av verksamheten på lika villkor, och uppnår likvärdiga resultat för alla Botkyrkabor. Att göra jämlikt kan ibland vara att göra skillnad, men då som resultat av ett medvetet vägval.

Del 1. Vägledning för hur vi kan styra mot en mer jämlik verksamhet

Vi utgår från kommunfullmäktiges övergripande mål och budget i arbetet för att uppnå en jämlik verksamhet. Denna del av riktlinjerna är ett stöd kring hur vi kan tänka när vi sätter mål, planerar och följer upp i ordinarie verksamhet så att vi systematiskt arbetar utifrån ett jämlikhetsperspektiv.

Utgångspunkten är att synliggöra och åtgärda ojämlikhet mellan olika invånargrupper och säkerställa Botkyrkabornas grundläggande rättigheter som rätten till arbete, utbildning, delaktighet, identitet och hälsa. Jämlikhetsarbetet omfattar även medarbetarna och arbetsmiljön inom Botkyrka som organisation.

Så här kan vi tänka när vi planerar och följer upp – utifrån jämlikhet!

Som stöd i det ordinarie arbetet finns här förslag till frågor att ställa sig utifrån jämlikhetsperspektiv i de olika momenten i styr- och ledningsprocesser – på övergripande nivå, förvaltnings-, verksamhets-, eller arbetsplatsnivå.

Styrprocessens moment	Exempel på frågor att reflektera över utifrån jämlikhet
Kartlägg och analysera nuläge och utveckling	<p>För att bidra till mer jämlikhet behöver vi kunskap och medvetenhet om Botkyrkabornas förutsättningar och skillnader mellan olika grupper flickor, pojkar, kvinnor och män.</p> <p><i>Vid kartläggning:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vilka mänskliga rättigheter är mest relevanta för planering och genomförande av verksamheternas uppgifter? Vems rättigheter handlar det om? - Finns skillnader inom och/eller mellan olika grupper av kvinnor och män när det gäller verksamhetens måluppfyllelse? - Har alla möjlighet att ta del av verksamheten eller insatsen? Vilka grupper når vi inte fram till eller har kontakt med? - Hur ser inflytandet ut bland olika grupper av kvinnor och män? Vilka har eller får inte inflytande över verksamheten? - Vad vet vi om brukare och invånare känner sig inkluderade, förstår och kan ta del av tjänsterna, servicen eller insatsen? <p><i>Vid analys:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hur ser eventuella mönster ut? Vad kan orsakerna vara? - Handlar det om faktorer på övergripande samhällsnivå, exempelvis grupperns behov, livsvillkor eller normer och fördomar? Handlar det om faktorer på individnivå? - Är det konsekvenser av vårt bemötande, arbetssätt eller verksamhetens utformning för olika grupper? Eller har vi genomtänkta motiv till skillnaderna? - Handlar det om traditionella könsmonster där vi gjort skillnad och/eller en värdering utifrån kön, till exempel när det gäller represen-

	<p>tation, resursfördelning eller uppnådda resultat?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Har individer och grupper som riskerar att utsättas för diskriminering i verksamheten (direkt/indirekt) identifierats? - Hur viktiga är skillnaderna för människors livchanser? - Vilka kan vi påverka själva eller tillsammans med andra aktörer? - Vilka förändringar är mest angelägna att förändra i förhållande till övergripande mål? - Har målgrupperna och kommunorganisationens medarbetare en gemensam förståelse och kunskap kring vad mänskliga rättigheter innebär?
Formulera mål	<p>När vi tar fram mätbara och verksamhetsnära mål, uppmärksamma att de bidrar till en jämlik verksamhet och plats.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Har behov och förutsättningar hos olika grupper av kvinnor och män beaktats? - Missgynnas några grupper? - Bidrar målet till en mer jämlik verksamhet?
Genomför	<p>När vi planerar och fördelar resurser till verksamheten – fundera över hur den kan bli jämlik och jämställd så att olika grupper av flickor och pojkar, kvinnor och män får del av verksamheten på lika villkor och når likvärdiga resultat.</p> <p>Ett medskick för att minska skillnader mellan grupper är att anpassa generella verksamheter och satsningar till alla, utifrån olika gruppers behov och förutsättningar, proportionellt till graden av behov eller utsatthet – så att alla oavsett förmåga får sina rättigheter säkerställda och att de med störst behov verkligen får tillgång till verksamheten.</p> <p>Förslag till insatser som bidrar till jämlikhet finns i nästa del i riktlinjerna</p>
Följ upp målen i delårsbokslut och årsredovisning	<p>När vi följer upp våra mål och resultat använder vi individbaserade indikatorer så långt det är möjligt.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alltid kön - Andra relevanta mått är exempelvis: - stadsdel - utbildningsnivå, sysselsättning, inkomst (socioekonomi) - diskrimineringslagens grunder¹ - andra relevanta grupptillhörigheter <p>Vissa aspekter kanske inte går att följa upp via statistik. Då kan det vara mer adekvat att följa upp dem kvalitativt.</p> <p>Med denna uppföljning som underlag, kan vi enklare ta fram förslag till åtgärder för att minska skillnader.</p>
Bedöm konsekvenser för jämlikhet	<p>För att inte motverka jämlikhet, behöver vi tänka efter före.</p> <p>Bedöm konsekvenser för hur beslut på olika nivåer påverkar olika grupper av kvinnor och män i befolkningen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommer beslutet att stärka jämlikheten mellan olika grupper?

¹ Diskrimineringslagens grunder: ålder, kön, könsidentitet eller könsuttryck, sexuell läggning, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning samt funktionsförmåga.

	<ul style="list-style-type: none"> - Kommer den planerade insatsen eller tänkta metoden minska eller öka skillnaderna mellan olika grupper? Vilka grupper? - Bidrar det till jämlika förutsättningar för en god hälsa för alla, eller missgynnas någon grupp?
Stärk kompetensen hos medarbetare	<p>Har chefer och medarbetare inom kommunen tillräcklig kunskap för att i sina respektive roller kunna bidra till ett mer jämlikt Botkyrka?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Finns kompetens att göra analyser som synliggör skillnader i inflytande, representation, ekonomisk självständighet, livschanser och hälsa mellan olika grupper i befolkningen liksom de mekanismer som skapar skillnader? - Har medarbetarna den kompetens som behövs för att möta medborgaren med ett jämlikt, jämställt, interkulturellt och hälsofrämjande förhållningssätt? Får alla stöd i normkritiskt förhållningssätt? Finns stöd för att lösa rättighetskonflikter?

Alla gör en del och vi jobbar tillsammans

Kommunledningsförvaltningen

Kommunledningsförvaltningen har huvudansvaret för att kommunövergripande leda, samordna och stödja arbetet, det vill säga:

- att utveckla arbetsformer för stöd och samordning tillsammans med förvaltningarna
- att erbjuda målgruppsanpassad utbildning för förtroendevalda, chefer och medarbetare inom riktlinjernas områden
- har huvudansvaret för att kommunens HR-arbete utvecklas enligt de ambitioner som uttrycks i de här riktlinjerna

Samtliga förvaltningar

För att underlätta arbetet med strategin för ett jämlikt Botkyrka, bör alla förvaltningar se till att det inom både HR-arbetet och inom verksamheten:

- finns en fungerande organisation för stöd och samordning av arbetet utifrån dessa riktlinjer
- finns stöd för chefer och medarbetare i arbetet utifrån riktlinjerna

Uppföljning av riktlinjerna

Kommunledningsförvaltningen följer kontinuerligt upp nuläget och gör i slutet av riktlinjernas giltighetstid en utvärdering. I utvärderingen bör bland annat följande områden följas upp:

- struktur: de strukturella förutsättningarna i organisationen
- process: det arbete som bedrivs för att främja jämlikhet
- resultat: kommunens och nämnderas resultat- och måluppfyllelse utifrån ett jämlikhetsperspektiv, samt hur situationen kring jämlikhet och skillnader ser ut bland invånarna vad gäller: livsvillkor, levnadsförhållanden och hälsa samt om de mänskliga rättigheterna är tillgodosedda.

Del 2. Förslag till insatser som bidrar till jämlikhet

I den här delen av riktlinjerna hittar du förslag och rekommendationer till insatser i ordinarie verksamhet som bidrar till ökad jämlikhet bland Botkyrkaborna.

Avsnittet har en indelning som följer de sex huvudprocesserna samt styr- och ledningsprocessen.

Huvudprocesser:

1. Möjliggöra Botkyrkabornas medskapande av samhället
2. Möjliggöra Botkyrkabornas behov av livslångt lärande
3. Möjliggöra arbete och företagande för Botkyrkaborna
4. Möta Botkyrkabornas behov av stöd för att leva ett självständigt liv
5. Erbjuda Botkyrkaborna förutsättningar för gemenskap, rörelse och ett rikt kulturliv
6. Skapa en god och trygg livsmiljö för Botkyrkaborna

Styr- och ledningsprocess:

1. Kommunen som organisation

Rekommendationerna är uppdelade inom tre olika områden:

- Kompetensutveckling
- Utveckling av arbetsätt och metoder
- HR - kompetensförsörjning

Mycket gör vi redan – annat kan vi behöva utveckla

En del av dessa förslag till insatser arbetar vi redan med inom kommunen.

Vi har lyft dem för att:

- betona vikten av arbetet även framöver
- det kan finnas behov av att vidareutveckla eller systematisera arbetet
- samarbete och samordning kan förstärkas mellan verksamheter, förvaltningar och andra aktörer

Nämnder – förkortningar

avun	= arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden
ks	= kommunstyrelsen
kon	= kultur- och fritidsnämnden
mhn	= miljö- och hälsoskyddsnämnden
sbn	= samhällsbyggnadsnämnden
tn	= tekniska nämnden
sn	= socialnämnden
un	= utbildningsnämnden
von	= vård- och omsorgsnämnden

1. Möjliggöra Botkyrkabornas medskapande av samhället

Processen ska bidra till att Botkyrkaborna genom förbättrade möjligheter till insyn och påverkan blir medskapare av sitt samhälle.

Kompetensutveckling	Ansvarig nämnd
Genomför den webbaserade utbildningen - Botkyrka för alla	Alla
Utveckling av arbetssätt och metoder	
Stöd det praktiska genomförandet av riktlinjerna i verksamheterna.	ks
Ta in lokal kunskap som är relevant för den ordinarie verksamhetsutvecklingen genom medarbetare, brukare, invånare, föreningar och forskare. Involvera kunskap från båda könen i olika grupper och eftersträva jämlika samarbeten.	Alla
Se till att olika grupper kvinnor och män har samma makt och inflytande i samhällsplaneringen.	Alla
Utveckla och anpassa verksamhetens information till olika grupper av Botkyrkabor för att underlätta att fler kan tillgodogöra sig sina medborgerliga rättigheter.	Alla
Utveckla och stöd samarbeten över etniska, religiösa och sociala gränser inom och mellan olika stadsdelar. Gör det tillsammans med föreningar, företag, trossamfund, forskare, förvaltningar och olika grupper av befolkningen.	ks, kon, sn, avun, un
Utveckla verksamhetens hälsofrämjande arbetssätt – en god psykosocial miljö med inflytande, delaktighet, goda relationer, positiva förväntningar och uppmärksamhet	un, kon, avun, sn, von
Arbeta fram gemensamt förhållningssätt och metodik i barn- och ungdomsverksamheter utifrån kommunens alkohol-, narkotika- och tobakspolicy	ks, un, kon, sn
Förebygg bruk av alkohol, narkotika, tobak och andra normbrytande beteenden bland flickor och pojkar genom att stärka skyddsfaktorerna och minska riskfaktorerna som finns i miljöer runt ungdomarna – hem, skola, fritid, närmiljö m.m.	ks, un, kon, sn, sbn, mhn.
Erbjud föräldrar föräldrastöd och samtal om mänskliga rättigheter, barns rättigheter, jämställdhet och om hedersnormer	sn, un, avun
Vidareutveckla befintliga mötesplatser för att bidra till interkulturella möten inom och mellan stadsdelar (skolor, fritidsgårdar, föreningar m.fl.).	ks, kon, son
Utse medarbetare med uttalat mandat att synliggöra brister och föreslå åtgärder för att öka verksamhetens tillgänglighet.	Alla
Öka kunskapen om olika funktionsnedsättningar i syfte att förbygga diskriminering, säkra ett gott bemötande och delaktighet för alla.	Alla

2. Möjliggöra Botkyrkabornas behov av livslångt lärande

Processen ska bidra till att Botkyrkaborna har kunskap och kompetens som ger förutsättningar för egenmakt under livets alla skeden.

Kompetensutveckling	Ansvarig nämnd
Öka kunskapen bland skolans, vuxenutbildningens och fritidsgårdarnas medarbetare om innebörden av mänskliga rättigheter, det interkulturella förhållningssättet och om normkritiskt arbete som verktyg för att bland annat förebygga hedersrelaterade begränsningar, förtryck och våld.	un, avun, kon
Utveckling av arbetssätt och metod	Ansvarig nämnd
Kartlägg och analysera vilka barn som står utanför förskoleverksamhet. Sök upp och informera om förskolor och öppna förskolor.	un, sn, avun
Främja barns psykiska hälsa, utveckling och skolresultat genom att vidareutveckla främjande föräldrastödsprogram utifrån olika gruppers behov och förutsättningar.	un, sn, ks
Stärk elevhälsan samt samverkan mellan dess olika delar (skolsköterska, kurator, psykolog, pedagoger) som en del i helheten för en god och lärande social miljö.	Un
Stärk skolutvecklingen så att den också främjar hälsa. Sätt skolans hälsofrämjande arbete i relation till skolans resultat och koppla ihop skolans kunskapsuppdrag med ämnesintegrerad kunskap inom området hälsa.	un, sn, kon
Stärk arbetet med att främja skolnärvaro och att förebygga avhopp från grundskolan och gymnasiet genom information, personligt stöd, motiverande samtal och uppsökande verksamhet	un, sn, kon, avun
Säkra att alla skolformer är fullt tillgängliga, såväl fysiskt som socialt och pedagogiskt, så att ingen elev på grund av nedsatt funktionsförmåga hamnar utanför lärandet och skolans gemenskap.	Un, avun, sbn, tn

3. Möjliggöra arbete och företagande för Botkyrkaborna

Processen ska bidra till att Botkyrkaborna har ökad tillgång till platser och ges bättre förutsättningar för arbete och företagande som ger ekonomisk självständighet livet ut

Utveckling av arbetsätt och metoder	Ansvarig nämnd
Uppmärksamma och bidra aktivt till att åtgärda och motverka strukturell diskriminering kopplat till kön, etnicitet, religion och social bakgrund på arbetsmarknaden på lokal, regional och nationell nivå.	ks, avun
Integrera "hälsa" – vid stöd kring utbildning, praktik och arbete - som en naturlig del vid kartläggning av personens behov, resurser och förmåga.	un, avun, sn, von
Var medveten om stereotypa könsmonster vid bedömning av biståndsansökan, så att inte anhöriga som vårdar barn eller äldre d.v.s. som utför obetalt omsorgsarbete, får sämre möjligheter på arbetsmarknaden.	sn, von
Förebygg samt minska ekonomisk utsatthet bland barn med olika gruppstillhörighet och från olika områden genom att: – stärka det sociala arbetet kring familjerna för att underlätta för barnens föräldrar att bli självförsörjande – sammankoppla försörjningsstöd med arbetsmarknadsåtgärder och bostadssituation	avun, ks, sbn, sn, tn
Fortsätt stimulera framväxten av sociala företag som anställer personer med begränsad arbetsförmåga med fokus på att positivt förstärka de förmågor man har.	ks, avun, sn, kon, von, sbn
Vidareutveckla samverkan med civilsamhället kring innovativa idéer som skapar sysselsättning och främjar jämlika livsvillkor och hälsa samt interkulturell utveckling (idéburet – offentligt partnerskap, social ekonomi, sociala innovationer, kreativa fonden)	ks, avun, sn, kon, von, sbn
Möjliggör fler praktikplatser (APL-platser) inom den kommunala organisationen för elever från gymnasiesärskolan i Botkyrka. ²	Alla

² Gymnasiesärskolans läroplan ställer krav på arbetsplatsförlagt lärande, APL. Kurser eller del av kurs måste vara förlagd på en arbetsplats minst 22 veckor under den fyraåriga utbildningsperioden

4. Möta Botkyrkabornas behov av stöd för att leva ett självständigt liv

Processen ska bidra till att Botkyrkaborna får behovsanpassad vägledning, omsorg och socialt stöd som ger förutsättningar för ett tryggt och utvecklande liv.

Kompetensutveckling	Ansvarig nämnd
Säkerställ kunskapen kring hedersrelaterat våld och förtryck vid handläggning och hantering av individärenden.	sn, von, un
Säkerställ att det finns tillräcklig kunskap inom organisationen för att kunna identifiera risk för våld i nära relation, för att utreda behov samt för att erbjuda insatser med fokus på den enskildes mänskliga rättigheter.	sn, un, von, kon, avun
Utveckling av arbetssätt och metoder	
Säkra att kvinnor, barn och män som är utsatta för våld i nära relationer får de insatser som de har rätt till och våldsutövaren får insatser så att våldsutövandet upphör.	Sn
Utveckla det våldsförebyggande arbetet med fokus på jämställdhet, maskulinitet och hedersnormer	ks, sn, un, kon
Arbetar mer systematiskt och genomgående utifrån metodiken kring de "fyra hörnstenarna för ett självständigt och gott åldrande" – social gemenskap och stöd, fysisk aktivitet, goda matvanor, meningsfullhet och att känna sig behövd.	Von
Stärk den uppsökande verksamheten och samverkan med landstingets aktörer och civilsamhället med fokus på äldre kvinnor och män med sämre förutsättningar för ett hälsosamt åldrande. Exempelvis genom hälsosamtal, förebyggande hembesök, länets hälsokommunikatörer.	sn, von

5. Erbjud Botkyrkaborna förutsättningar för gemenskap, rörelse och ett rikt kulturliv

Processen ska bidra till att Botkyrkaborna har tillgång till fler platser och sammanhang som bidrar till hälsa, en meningsfull fritid och ett aktivt socialt liv.

Utveckling av arbetssätt och metoder	Ansvarig nämnd
Ge flickor och pojkar från olika grupper och i alla stadsdelar möjlighet till daglig rörelse, lek, spontanidrott och rekreation som ger upplevelser, stimulerar engagemang och social gemenskap - oavsett sociala, fysiska och ekonomiska förutsättningar.	un, kon, avun, sn, von
Ge flickor och pojkar från olika grupper och i alla stadsdelar möjlighet till skollov som stimulerar engagemang och social gemenskap - oavsett sociala, fysiska och ekonomiska förutsättningar.	un, kon, avun, sn, von
Erbjud möjligheter till en fritid för kvinnor och män från olika grupper i alla stadsdelar och anpassa dem till olika kulturella, fysiska, sociala och psykiska behov som stimulerar engagemang, bidrar till social gemenskap och möjliggör återhämtning.	kon, sn, von, sbn
Utveckla och stöd dialoger med föreningslivet och trossamfund om grundläggande mänskliga rättigheter och hedersrelaterat våld och förtryck.	ks, kon, sn
Se över kulturutbudet utifrån ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv och med en interkulturell analys	kon
Utveckla verksamheternas utbud och representation med utgångspunkt från en interkulturell analys så att det motsvarar intresset och är tillgängligt för alla Botkyrkabor oavsett kön, etnisk, socioekonomisk bakgrund och övriga diskrimineringsgrunder.	kon
Stärk kulturutbudet med ambitionen att särskilt nå flickor, pojkar, kvinnor och män med små ekonomiska resurser.	kon, sn, von
Stärk möjligheten för tjejer och killar från olika grupper och områden att delta i kulturskolan.	kon, un

6. Skapa en god och trygg livsmiljö för Botkyrkaborna

Processen ska bidra till att Botkyrkaborna har en fysisk livsmiljö som ger förutsättningar för ett rikt liv.

Utveckling av arbetsätt och metod	Ansvarig nämnd
Uppmärksamma tidigt i planeringsprocessen vilken typ av information, kommunikation och dialog som behövs för att Botkyrkaborna ska ha förtroende och/eller förståelse för kommunen som organisation.	Alla
Skapa och behåll mötesplatser som är tillgängliga, på lika villkor, för flickor och pojkar, kvinnor och män oavsett etnisk och social bakgrund, funktionsförmåga och stadsdel.	Alla
Skapa stadsmiljöer som främjar jämlika möten, rikt utbud och blandade bostadsformer.	ks, sbn, tn
Fortsätt och utveckla kommunens offentliga miljöer som stimulerar till möten mellan olika åldrar, kön, kulturer och social position.	ks, kon, sbn
Koppla samman socialt och fysiskt avskilda stadsdelar.	ks, sbn
Genomför insatser i samarbete med bostadsbolag för att motverka diskriminering på bostadsmarknaden oavsett kommunal, kön, social bakgrund, religion och etnisk bakgrund.	ks, Botkyrka-byggen
Utveckla nya former för de boendes deltagande i skötsel och underhåll av det egna bostadsområdet, stimulera lokala initiativ i samverkan med civilsamhället.	ks, sbn, tn
Stärk möjligheterna till ökad aktiv transport - bättre förutsättningar för gång- och cykeltrafik.	ks, sbn
Samhällsplanera i relation till ett större geografiskt sammanhang - ett utvidgat regionalt perspektiv.	ks, sbn
Synliggör och åtgärda hinder i den fysiska miljön i syfte att förebygga diskriminering på grund av bristande tillgänglighet.	Ks, sbn, tn

Kommunen som organisation – styr och ledningsprocess

Kompetensutveckling	Ansvarig nämnd
Fördjupa kunskapen bland chefer och medarbetare om riktlinjernas innebörd utifrån verksamheternas behov.	Alla
Stöd alla förtroendevalda, chefer och medarbetare att utveckla ett interkulturellt förhållningssätt genom att utveckla förmågan att kritiskt reflektera över de egna kulturella uttrycken som vi ofta tar för givna och ser som de enda rätta.	ks
Säkra ett gott bemötande på lika villkor oavsett kön, etnisk, religiös, socioekonomisk bakgrund och övriga diskrimineringsgrunder och med utgångspunkt från en interkulturell analys.	Alla
Utveckling av arbetsätt och metod	
Säkra icke-diskriminerande förhållningssätt och arbetsätt, genom att synliggöra outtalade normer och värderingar kopplat till kön, etnisk, religiös, socioekonomisk bakgrund och övriga diskrimineringsgrunder.	Alla
Säkra vid beslutsfattande, planering och genomförande att utformningen fungerar för alla, oavsett funktionsförmåga så att inga oplanerade merkostnader uppstår på grund av tillgänglighetsåtgärder i efterhand.	Alla
Komplettera den könsuppdelade statistiken genom att utveckla jämlikhets- och människorättsdata kopplat till olika grupptillhörigheter för att få en fördjupad bild av hur den kommunala verksamheten svarar mot olika gruppers behov och rättigheter.	ks
Vidareutveckla och stöd införandet av kommunens processverktyg för konsekvensbedömning av beslut kring jämlikhet.	ks
HR – kompetensförsörjning	
Använd kompetensbaserad rekrytering för att öka mångfalden och jämlikheten bland medarbetare inom organisationen.	Alla
Uppmärksamma och värdera interkulturell kompetens i rekryteringsens alla faser.	Alla
Skapa förutsättningar för att chefer och medarbetare ska spegla Botkyrka så som Botkyrka ser ut vad gäller befolkningssammansättningen.	Alla
Förebygg strukturell och individuell diskriminering som arbetsgivare, utifrån alla lagstiftade diskrimineringsgrunder och lagkrav mot trakasserier.	Alla
Öka möjligheten för personer med olika funktionsförmågor att få anställning inom organisationen.	Alla

Ordlista – definitioner

Folkhälsa – jämlik hälsa i befolkningen

Folkhälsa beskriver befolkningens hälsa, och tar hänsyn till både nivå och fördelning av hälsa. *Jämlikhet i hälsa* innebär att hälsan ska vara så god som möjlig för alla, och att systematiska hälsoskillnader mellan grupper, som går att undvika med rimliga åtgärder, ska minska. Folkhälsoarbete handlar därför om att skapa samhällseliga förutsättningar för god hälsa för alla genom mer jämlika livsvillkor (utbildning, arbete mm.) samt stödjande livsmiljöer som främjar hälsa och framtidstro, och förebygger ohälsa och riskbeteenden. En god psykisk, fysisk och social hälsa är inte bara en resurs för individen genom livet. En god och jämlik hälsa i befolkningen är också en förutsättning för en hållbar samhällsutveckling.

Interkultur

Interkultur handlar om att se mångfald som normaltillstånd och resurs i samhället. Ett interkulturellt förhållningssätt synliggör och förändrar ojämlika villkor och maktförhållanden, samt möjliggör att olika grupper och individer möts och samarbetar över etniska, religiösa och sociala gränser. Grundläggande är att uppmärksamma och motverka diskriminering och segregationens negativa effekter. Ett interkulturellt samhälle präglas av jämlika möten där människor samspelar istället för att bara samexistera. Det interkulturella samhället är en utveckling av det mångkulturella samhället

Hedersrelaterat våld och förtryck

Hedersrelaterat våld och förtryck liksom mäns våld mot kvinnor generellt, grundas i föreställningar om kön, makt och sexualitet. Den som lever i en miljö som påverkas av hedersnormer begränsas av sociala påtryckningar och normer när det exempelvis gäller att fritt välja kläder, vänner, utbildning, jobb och partner. I sin mest extrema form resulterar det i hot om våld, våld, och ibland dödligt våld. Det specifika med det hedersrelaterade förtrycket är att det utövas kollektivt och ofta sanktioneras av släkt och omgivning. Hedersnormer bygger på familjens eller kollektivets rykte som är starkt bundet till kvinnors sexualitet och föreställningar om oskuld och avhållsamhet.

Jämlikhet

Jämlikhet är när alla människor har lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter inom alla områden i livet - oavsett kön, utbildningsnivå, sysselsättning, inkomst, utseende, etnisk tillhörighet, kultur, religion, sexuell läggning, ålder och funktionsförmåga. Det är därför ett bredare begrepp än jämställdhet som handlar om kön. I Botkyrka kommun handlar jämlikhet om att vi möter alla Botkyrkabor på lika villkor och att vi fördelar våra resurser utifrån faktiska behov och förutsättningar.

Jämställdhet

Jämställdhet är när kvinnor och män har samma makt att forma samhället och sina egna liv. I en kommun innebär det att svara mot båda könen villkor och behov, samtidigt som vi motverkar traditionella könsmonster, där vi ofta omedvetet gör skillnad och en värdering utifrån kön. Oftast tenderar då pojkars och mäns behov och intressen att väga tyngre än flickors och kvinnors. En viktig ledstjärna är de nationella målen: jämn fördelning av makt och inflytande, ekonomisk självständighet, jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet och att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Mänskliga rättigheter

Mänskliga rättigheter gäller alla. Det handlar om att alla människor har samma värde och rättigheter. De är ett sätt att formulera vad som inte får göras mot någon människa och vad som bör göras för varje människa. Alla människor har rätt till alla mänskliga rättigheter utan någon form av diskriminering. Det handlar bland annat om rätten till utbildning, bostad, arbete och hälsa. Förenta Nationerna (FN) har slagit fast att "alla människor, oavsett land, kultur och sammanhang, är födda fria och lika i värde och rättigheter". Sverige har åtagit sig att följa de mänskliga rättigheterna.

Tillgänglighet

Att arbeta för *tillgänglighet* i Botkyrka, innebär att en funktionsnedsättning inte ska bli ett funktionshinder. Funktionsnedsättning och funktionshinder är två olika saker. En funktionsnedsättning är en nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. Den är kopplat till en person och behöver inte innebära ett hinder för delaktighet. Om däremot miljö och omgivning är otillgänglig uppstår funktionshinder. Det är alltså miljön som hindrar personer med nedsatt funktionsförmåga att på jämlika villkor delta i samhället. Så länge alla människor inte kan delta och göra saker tillsammans är inte samhället tillgängligt. Bristande tillgänglighet leder till utanförskap och ökad ohälsa.

8

Revidering av ärendelistan

Förslag till beslut

Kommunala pensionärsrådet godkänner ärendelistan

Bjuda in respektive nämndordförande till Kommunala pensionärsrådet

Fallolyckor bland äldre

Myndighet och biståndshandläggning

Pensionsfrågor

Svensk standard SIS

Kommunens plan mot åldersdiskriminering

Speed-dating

”Försök inte lura mig” (samarbete mellan PRO, SPF Seniorerna, Polisen, Brottsofferjouren)

Åldrande för personer inom LSSs personkrets

HBTQ-certifiering av vård- och omsorgsboenden

9

Övriga frågor